प्राग्ज्योतिषस्तु सहितो मद्रसौवीरकेकयैः । उरस्यभून्नरश्रेष्ठ महत्या सेनया वृतः । २२९
स्वसेनया च सहितः सुशर्म्मा प्रस्थलाधिपः । वामं पक्षं समाश्रित्य दंशितः समवस्थितः ।
तुषारा यवनाश्चैव शकाश्च सह चूलिकैः । दक्षिणं पक्षमाश्रित्य स्थिता व्यूहस्य भारत ।
श्रुतायुश्च शतायुश्च सौमदत्तिश्च मारिष । व्यूहस्य जघने तस्थूरक्षमाणाः परस्परं ।
ततो युद्धाय सञ्जग्मुः पाण्डवाः कौरवैः सह । सूर्य्योदये महाराज ततो युद्धमवर्त्तत ।
प्रतीयूरथिनो नागा नागांश्च रथिनो ययुः । हयारोहान् हयाश्चैव रथिनश्चापि सादिनः । २३०
सादिनश्च हयान् राजन् कुञ्जरांश्च महारणे । हस्त्यारोहान् रथा राजन् गजिनश्चापि सादिनः ।
रथिनः पत्तिभिः सार्द्धं सादिनश्चापि पत्तिभिः । अन्योऽन्यं समरे राजन् प्रत्यधावन्नमर्षिताः ।
भीमसेनार्जुनयमैर्गुप्ता चान्यैर्महारथैः । शोभते पाण्डवी सेना नक्षत्रैरिव शर्व्वरी ।
तथा भीष्मकृपद्रोणशल्यदुर्य्योधनादिभिः । तवापि विबभौ सेना ग्रहैर्द्यौरिव संवृता ।
भीमसेनस्तु कौन्तेयो द्रोणं दृष्ट्वा पराक्रमी । अभ्ययाज्जवनैरश्वैर्भारद्वाजस्य वाहिनीं । २३५
द्रोणस्तु समरे क्रुद्धो भीमं नवभिरायसैः । विव्याध समरे राजन् मर्म्माण्युद्दिश्य वीर्य्यवान् ।
दृढाहतस्ततो भीमो भारद्वाजेन संयुगे । सारथिं प्रेषयामास यमस्य सदनं प्रति ।
स सङ्गृह्य स्वयं वाहान् भारद्वाजः प्रतापवान् । व्यधमत् पाण्डवीं सेनां तूलराशिमिवानलः ।
ते बध्यमाना द्रोणेन भीष्मेण च नरोत्तम । सृञ्जयाः कैकयैः सार्द्धं पलायनपराभवन् ।
तथैव तावकं सैन्यं भीमार्ज्जुनपरिक्षतं । मुह्यते तत्र तत्रैव समदेववराङ्गना । २३०
अभिद्येतां ततः सेने तस्मिन् वीरवरक्षये । आसीद्द्युतिकरो घोरस्तव तेषाञ्च भारत ।
तदद्भुतमपश्याम तावकानां परैः सह । एकायनगताः सर्व्वे यदयुध्यन्त भारत ।
प्रतिसन्धाय चास्त्राणि तेऽन्योन्यस्य विशाम्पते । युयुधुः पाण्डवाश्चैव कौरवाश्च महामृधे ।
इति श्रीमहाभारते भीष्मपर्व्वणि भीष्मवधपर्व्वणि षष्ठदिवसयुद्धारम्भे पञ्चसप्ततोऽध्यायः ॥ ७५ ॥
॥ धृतराष्ट्र उवाच ॥ एवं बहुगुणं सैन्यमेवं बहुविधम्परं । व्यूहमेतद्यथाशास्त्रममोघञ्चैव सञ्जय ।
धृष्टमस्माकमत्यन्तमभिकामञ्च नः सदा । प्रक्रमव्यसनोपेतं पुरस्ताद्दृढविक्रमं । २३५
नातिवृद्धमबालञ्च न कृशं न च पीवरं । लघुवृत्तायतप्रायं सारगात्रमनामयं ।
आत्तसन्नाहशस्त्रञ्च बहुशस्त्रपरिग्रहं । असियुद्धे नियुद्धे च गदायुद्धे च कोविदं ।
प्रासर्ष्टितोमरेष्वाजौ परिघेष्वायसेषु च । भिन्दिपालेषु शक्तीषु मुशलेषु कृतश्रमं ।
शस्त्रग्रहणविद्यासु सर्व्वासु परिनिष्ठितं । आरोहे पर्य्यवस्कन्दे सरणे सान्तरप्लुते ।
सम्यक्प्रहरणे याने व्यपयाने च कोविदं । नागाश्वरथयानेषु बहुशः सुपरीक्षितं । २३०
परीक्ष्य च यथान्यायं वेतनेनोपपादितं । न गोष्ठ्या नोपकारेण न सम्बन्धनिमित्ततः ।
न सौहार्दबलेनापि न कुलीनपरिग्रहैः । सम्वृद्धजनमार्य्यञ्च तुष्टसत्कृतबान्धवं ।
कृतोपकारभूयिष्ठं यशस्वि च मनस्वि च । सजवैश्च नरैर्मुख्यैर्बहुशो मुख्यकर्म्मभिः ।